

Razgovor z direktorjem Milanom Slemnikom

Piše tri mesece pred priključitvijo tovarne baterij Zmaj k Iskri je delavski svet tovarne izvolil za direktorja Milana Slemnika. V sedmih letih službovanja v tovarni je bil vodja priprave dela, nato vodja obrata v Ljubljani in organizator avtomatske obdelave podatkov, hkrati pa vseskozi tudi aktiven sodelavec v samoupravnih organih in družbeno-političnih organizacijah tovarne. Kot tak nedvomno dobro pozna tovarno in je bila njegova izvolitev za direktorja utemeljena. Ob današnji predstavitvi izrabljamo priložnost in objavljamo razgovor, ki ga je z novim direktorjem imel urednik internega glasila Iskre-tovarne baterij Zmaj.

Znano vam je, da je bilo v preteklosti precej hotenj, da bi se poleg osnovnega baterijskega programa usmerjali tudi v druge takšne dejavnosti, ki z našim dotakratnim konceptom poslovanja ne bi imele ničesar skupnega. Kakšno je vaše stališče do teh in podobnih pojavov?

»Izhodišča za dolgoročno poslovno politiko smo izdelali v tem letu. V preteklosti smo uvajali dejavnost, ki je bazirala na nakupu in prodaji najrazličnejših proizvodov. To za proizvodno podjetje ne more biti perspektivno. Tudi s stališča družbene ekonomije so take usmeritve proizvodnih podjetij slabe. Kdo bi proizvajal in ustvarjal novo vrednost, če bi se vsi hoteli ukvarjati s preprodajami?

Nekaj negativnih posledic take usmeritve v preteklosti še danes nismo uspeli odpraviti. Kažejo pa se v vezavi obratnih sredstev. Tudi v tako politiko usmerjeno kadrovanje je pustilo svoje posledice.

Prepričan sem in za to se bom tudi zavzemal, da je naša sedanost in bodočnost v proizvodnji baterij — vseh vrst in sistemov. Napaka nas vseh v preteklosti je bila, da smo popustili pred trditvijo, da baterije niso akumulativne in, da se z njimi ne da napredovati. Vendar so bile baterije tiste, ki so ustvarile akumulacijo za modernizacijo tehnologije in proizvodnje in še za marsikatero drugo investicijo, ki z baterijami ni imela nič skupnega.

Naša sedanja usmerjenost je dokaj jasna, ne smemo pa je pojmovati preveč ozko. Znano je, da imajo mnoge baterijske tovarne v svetu v svojem proizvodnem programu sestavne dele in materiale, ki jih v Zmaju še vedno kupujemo. Skratka — tovarne proizvajajo marsikaj, kar je ozko vezano na izdelavo njihovega osnovnega programa.

To pomeni, da bomo morali nadaljevati z osvajanjem lastne proizvodnje tistih delov, za katere bomo ugotovili ekonomsko utemeljitev. Vendar smo zaenkrat v ljubljanskem obratu za kakršnokoli širjenje proizvodnje prostorsko omejeni?

»Kaj zadeva obrat Šentvid pri Stični, čeprav izven okvirov sedanje proizvodnje.

Naša nadaljnja razširitev je povsem odvisna od prostorskih zmogljivosti, saj nam primanjkuje tako proizvodnih kot skladiščnih prostorov. Zaradi tega nas čaka izredno odgovorna naloga, o kateri govorimo že vrsto let — to je novogradnja. S komunalno opremljenim zemljiščem, ki ga kupujemo od ZP Iskra, se nam zdi realizacija te naloge nekoliko bližja.

Obdobje, v katerem se lotevamo tega projekta, nam ni naklonjeno. Skoraj desetletna strma rast prodaje (tudi do 25 % letno) se je v tem letu nehala. Vse optimistične napovedi iz preteklosti, ki so napovedovale letni porast prodaje (celo do 30 %), so doživele v tem letu popoln polom.

(Dalje na zadnji strani)

S SEJE DS ZP

Zadovoljivo polletno poslovanje združenega podjetja Iskra

Na šesti seji delavskega sveta združenega podjetja Iskra, ki jo je vodil predsednik DS **Jože Kočevar** je bilo najzanimivejše poročilo in razprava o polletnem poslovanju ZP.

Po podatkih je polletna proizvodnja dosegla vrednost 1.498.532.000 din, kar predstavlja 45,4 % letnega plana oz. 92,2 % šestmesečnega plana. Ta podatek govori, da je to lep uspeh, kajti stopnja rasti v I. polletju znaša 24,1 %. Primerjava, da se je jug. ind. proizvodnja v istem obdobju povečala za 7 %, elektroindustrija pa za 8 %, zgovorno kaže na markantno rast Iskrine proizvodnje. Težave nekaterih tovarn (Usmerniki, Polprevodniki, Avtoelektrika) so le prehodne narave. Večji problem je le v na novo pridruženih tovarni EMO Celje, kjer je problematika starejšega datuma, in bolj dolgoročna. O težavah v tej tovarni smo že poročali, ukrep zamrznjenih cen pa se je šele odtajal, ko so po raznih intervencijah, kjer ima Iskra velik delež, končno le dobili nove cene za radiatorje in kopalne kadi. Zdaj se stanje izboljšuje, čeprav jim cene niso bile odobrene v celoti oz. predloženem zahtevku, vendar take, da ne bodo delali z izgubo.

Poprečje osebnih dohodkov je znašalo v I. polletju 1974 din, lani pa 1.667 din. Če primerjamo, da so življenjski stroški narasli za 21 %, padejo OD celo nižje kot lani.

Uvoz je porastel kar za 48 %, kar je pojav v celotnem jug. gospodarstvu. Od tega odpade 89 % na konvertibilno področje, ostalih 11 % pa na SEV. Vrednost izvoza: 16.004.609 dolarjev oz. za 31,9 % več od ustrezne lanske vrednosti. Od tega odpade na konvertibilno področje

81,6 %, vzhodno evropsko področje 17,5, na ostala klirinška področja pa 0,9 %.

Podatki kažejo, da se je celotni dohodek ZP povečal v primerjavi z lanskim istim obdobjem za 31,4 %, dohodek za 21 %, dobiček pa je nižji predvsem zaradi materialnih in drugih stroškov oz. posledic gospodarskih prepisov. Kljub temu in, če pogledamo poslovanje drugod oz. v drugih podjetjih, je moč reči, da je bilo letošnje polletno poslovanje združenega podjetja Iskra zadovoljivo. Kot takega ga je sprejel tudi poslovni odbor in delavski svet ZP.

V nadaljevanju se je DS sprejel predlog za formiranje Biroja proizvajalcev elektronske industrije Ju-

goslavije, ter predlog sporazuma s SEV — multilateralne mednarodne specializacija in kooperacija v proizvodnji sestavnih delov za gospodinske stroje. Strinjal se je s prenosom neodplačanega in nedospelga kredita tovarne polprevodnikov Trbovlje na ZP Iskra. Soglašal je tudi z imenovanjem v. d. upravnika Počitniške skupnosti Janezom Šilcem.

Ob koncu je gen. direktor informiral člane DS o integracijskih procesih in konkretno navedel nekaj podjetij, ki se želijo pridružiti Iskri. Med njimi sta tudi Mehanotehnika Izola in Ela Novo mesto. Z »Gorenjem« v Velenju pa tečejo razgovori o dolgoročnem poslovnem sodelovanju.

Iskra-Avtoelektrika Nova Gorica

Zaostreni pogoji poslovanja

Na vprašanja UREDNIŠTVA odgovarja direktor tovarne »Avtoelektrika« — **JOŽE ERŽEN**

Kako ocenjujete letošnje poslovanje?

Letošnji pogoji poslovanja so za naš delovni kolektiv močno zaostreni, kar se zlasti kaže v velikih pri-

izvodnih stroških. Kljub temu, da je v prvem polletju naša realizacija za 30 % večja kot lani pri istem številu zaposlenih in skoraj nespremenjenih cenah, pa učinki niso kaj bistveno drugačni od lanskega leta. Večjo učinkovitost v veliki meri pobere stroškovna inflacija.

Mimogrede naj povem, da cene našega reprodukcijskega materiala rastejo bolj kot v preteklih letih. Samo bakru se je nad 25 % povečala cena in, ker je to material, ki ga

največ rabimo v naši proizvodnji, leta močno vpliva na poslovanje. Vsa prizadevanja na področju produktivnosti le s težavo pokrivajo težke udarce. V letošnjem letu še nismo uspeli, da bi nam odobrili nove cene naših izdelkov, ki so namenjeni finalni industriji motorjev in avtomobilov. Stroškov, ki nastajajo z inflacijo materialnih stroškov, ne bomo mogli pokrivati in bo nujno vsaj del prenesti na finalne proizvode. Mi smo še vedno, tako kot celotna avtomobilska industrija, uokvirjeni v re-

(Dalje na zadnji strani)

'73 elektronika

PRED SEJOM ELEKTRONIKE V LJUBLJANI
9. DO 14. OKTOBRA

Za širši krog ljudi je telefonska tehnika običajno neznan in nerazumljiv potek govornih poti. Živčevje telefonskih sistemov je locirano in zaprto v PTT podjetjih, kjer se kontrolirano nadzoruje in vodi dogajanje v telefonski mreži.

Da bi javno predstavili enega od telefonskih centrov, hkrati s poudarkom na novi avtomatski elektronski telefoniji Metaconta 10 C, so se projektanti oddelka za pripravo sejmov (marketing — Iskra Commerce, odločili za tak prikaz na letošnjem sejmu elektronike.

Naš razstaveni prostor v hali B na GR je zaprtega tipa, tako da je obiskovalec primoran stopiti v stojnico in si jo ogledati. Pot, ki jo prehodi v stojnici, je uravnana tako, da so vse pisane, slikovne in filmske informacije skupaj z razstavnim materialom najboljše in jasno vidne.

Obiskovalcem bomo tako lahko prav gotovo omogočili pristen in neposreden stik z razstavljenimi eksponati in nami.

Ob razstavljeni avtomatski centrali Metaconta 10 C pa predstavljamo gostom tudi tiste izbrane elemente iz naše proizvodnje, ki sodijo med dosežke sodobne elektronike.

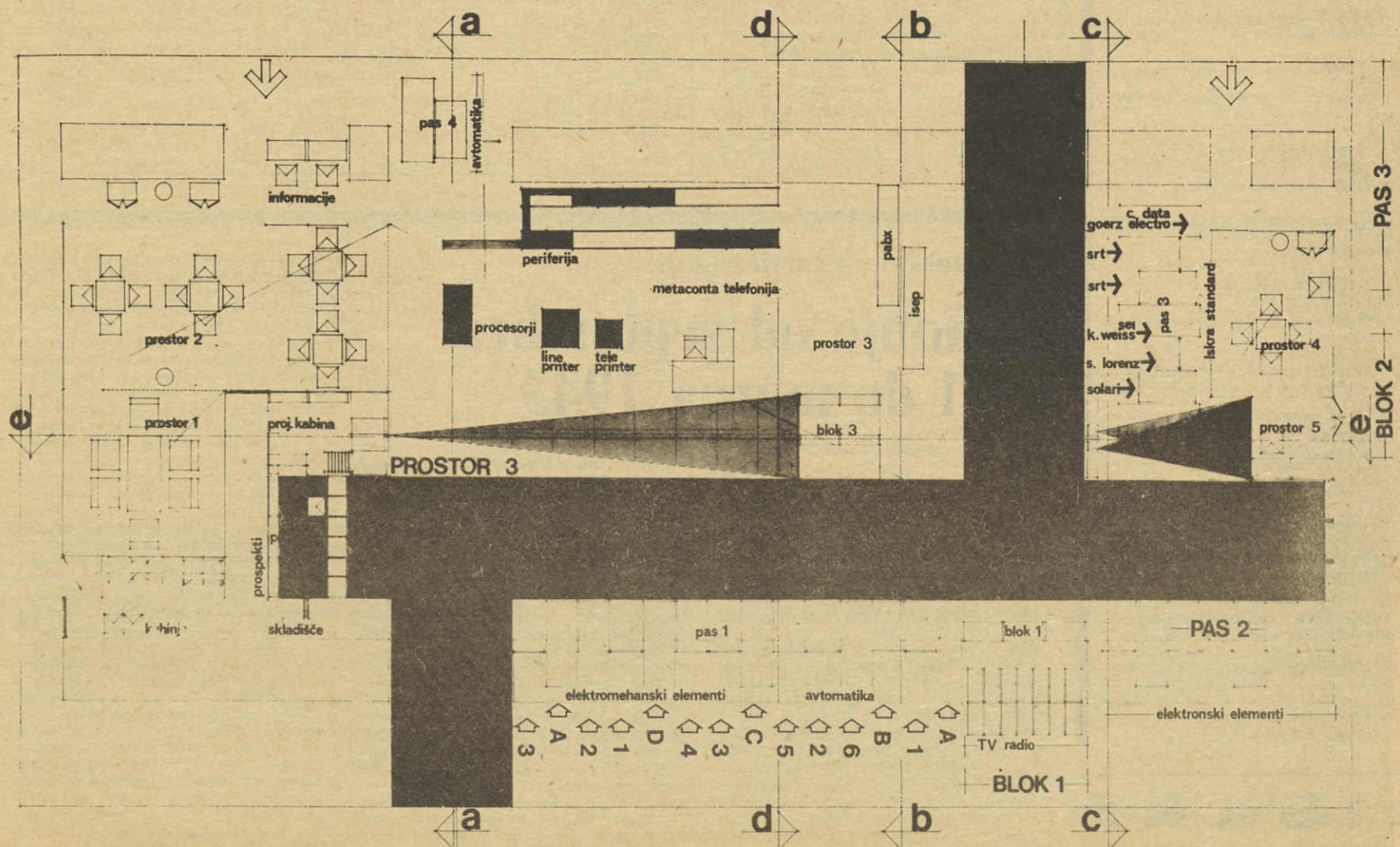
Koncept ureditve na stojnici sloni na želji, da bi predstavili elektronske naprave kot nekaj živega, kot delujoči izrez iz resničnega dogajanja v tovarni, obratu, pisarni, ne pa kot mrtvi, statični eksponat.

Shema letošnjega razstavnega prostora Iskre v hali B na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Marko Bulc in Avgust Papič v Iskri

V soboto, 29. septembra sta obiskala kranjsko Iskro člana predsedstva SFRJ ing. Marko Bulc in Avgust Papič. S predstavniki Iskre sta si ogledala novo tovarno avtomatskih telefonskih naprav na Laborah v Kranju ter se pogovarjala o proizvodnji, družbenem standardu, samoupravljanju ter o formiranju TOZD. Razgovor je vseboval vrsto informacij, napotkov in izmenjavo mnenj.

Razpis štipendij ZP Iskra

ISKRA-Tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov Kranj
 — FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO
 4 štipendije — telekomunikacije
 4 štipendije — merilno-regulacijska smer

— FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO
 2 štipendiji — energetska smer
 4 štipendije — konstruktorska smer
 7 štipendij — tehnološka smer

— EKONOMSKA FAKULTETA
 2 štipendiji — poslovno-organizacijska smer

— FAKULTETA ZA NARAVOSLOVJE IN TEHNOLOGIJO
 2 štipendiji — tehnična matematika

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — ELEKTRO
 2 štipendiji — jaki tok
 2 štipendiji — šibki tok

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — STROJNA
 2 štipendiji

— POKLICNA ŠOLA
 15 štipendij — orodjar
 15 štipendij — finomehanik
 10 štipendij — strojni ključavničar
 10 štipendij — rezkalec
 15 štipendij — strugar
 20 štipendij — TK mehanik
 15 štipendij — elektromehanik

ISKRA-Industrija elementov in zabavne elektronike Ljubljana-Stegne

— FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO
 1 štipendija — industrijska elektrotehnika — višji letnik (za TOZD Zarnice)

— FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO
 1 štipendija — tehnološka smer — višji letnik (za TOZD Zarnice)

— VISOKA EKONOMSKO-KOMERCIJALNA ŠOLA
 1 štipendija — knjigovodstvo — I. stopnja
 1 štipendija — ekonomsko-financijska smer — II. stopnja

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — ELEKTRO
 1 štipendija — jaki tok (za TOZD Magnetni)
 2 štipendiji — šibki tok (za TOZD Feriti)

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — STROJNA
 1 štipendija — višji letnik (za TOZD Zarnice)
 1 štipendija — 1. ali 2. letnik (za TOZD Keramika)
 1 štipendija — 3. ali 4. letnik (za TOZD Keramika)

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — METALURGIJA
 1 štipendija — (za TOZD Magnetni)

— EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA
 1 štipendija — (za TOZD Feriti)

— POKLICNA ŠOLA
 2 štipendiji — strojni ključavničar
 1 štipendija — strugar

ISKRA-Industrija elementov in zabavne elektronike TOZD Avtomatika, Ljubljana Pržan

— POKLICNA ŠOLA
 1 štipendija — orodjar
 1 štipendija — finomehanik
 1 štipendija — strojni ključavničar
 1 štipendija — rezkalec
 1 štipendija — strugar
 1 štipendija — elektromehanik
 9 štipendij — RTV mehanik

ISKRA-Tovarna radijskih sprejemnikov Sežana

— VIŠJA ŠOLA ZA ORGANIZACIJO DELA
 1 štipendija — računalništvo — I. stopnja

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — ELEKTRO
 2 štipendiji — šibki tok

ISKRA-Tovarna električnih aparatov Ljubljana

— FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO
 1 štipendija — industrijska elektronika (3. letn.)

— FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO
 2 štipendiji — tehnološka smer (3. letn.)

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — ELEKTRO
 1 štipendija — šibki tok

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — STROJNA
 1 štipendija

— EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA
 2 štipendiji

ISKRA-Tovarna elektromotorjev in gospodinskih aparatov Železniki

— EKONOMSKA FAKULTETA
 1 štipendija — poslovni študij I. stop.

— PRAVNA FAKULTETA
 1 štipendija — gospodarsko pravo

Reševanje stanovanjskih vprašanj

V preteklem obdobju, predvsem pa od leta 1965 dalje, je Elektromehanika uspešno reševala stanovanjska vprašanja delavcev svojega kolektiva. Do konca leta 1972 je kupila ali drugače pridobila 537 najemniških stanovanj, stanovanjski fond v etažnem lastništvu delavcev pa je obsegal 221 stanovanjskih enot.

Tako veliko število stanovanj je bilo možno pridobiti le z velikim razumevanjem vseh odločujočih činitelj v tovarni, predvsem pa s samoupravnih organov. Pa tudi prosilci sami so mnogo prispevali, in to z dvema oblikama udeležbe: s predplačilom kot pogojem za pridobitev

pravice za najemniško stanovanje in z lastno udeležbo pri nakupu stanovanj v etazni lastni.

Od leta 1966, ko smo imeli evenditiranih skupno okoli 450 prošenj za stanovanja, se je število prosilcev ob koncu leta 1972 znižalo za okoli 140. Pri tem je bila približno ena tretjina prošenj za zamenjavo za večje stanovanje.

Sistem pridobivanja stanovanj v etazni lastni, v katerega je bila Elektromehanika v preteklem obdobju močno usmerjena, pa je letos pokazal nekaj slabosti. Pri uresničevanju programa stanovanjske gradnje za obdobje 1971—1973 je npr. prišlo do znatnega primankljaja fi-

nančnih sredstev zaradi nevsklajene dinamike gradnje stanovanj in planiranega dotoka kreditnih sredstev. Vročena sredstva pri bankah v sklopu dosedanjega sistema varčevanja za stanovanjsko gradnjo so pritekala po programu, sama gradnja pa je bila v Kranju zavrta zaradi lokacijske preusmeritve od Zlatega polja na Planino. To in pa divji porast cen v tem obdobju sta vzrok za sedanje težave. Tako bo potrebno velik del kreditov iz sklada za usmerjeno stanovanjsko gradnjo pri samoupravni stanovanjski skupnosti Kranja letos in prihodnje leto nameniti za uresničitev programa za obdobje 1971—1973.

Letos je bil varčevalec po razpisih iz let 1968 do 1969 omogočen nakup 58 stanovanj v etazni lastni, pri čemer je bilo 38 stanovanj vseljivih meseca junija, 20 stanovanj pa meseca septembra.

Tovarna pa na področju reševanja stanovanjske problematike vodi tudi perspektivno politiko. Aprila letos je delavski svet sprejel nov perspektivni »Program za zadovoljevanje stanovanjskih potreb ISKRE Elektromehanike v preteklem obdobju 1974—1978«. Program je osnovan le na predvidenih sredstvih, ki bodo na razpolago za vse oblike zadovoljevanja stanovanjskih potreb, ne pa tudi na strukturi potreb. To je vsekakov pomanjkljivost, ki pa ni tolikšna, tolikšna, da bi program resneje razvrednotila. Strukturo potreb bodo ustrezne službe kadrovskega področja skušale ugotoviti v okviru kompleksne ankete prihodnje leto. Na tej osnovi bo izvedena ustrezna korektura programa.

Najpomembnejši elementi programa:

— iz sredstev za usmerjeno stanovanjsko gradnjo bomo v petletnem obdobju skušali pridobiti okoli 145 stanovanj.

— iz solidarnostnega sklada bi v petletnem obdobju morali pridobiti 95 stanovanj, ob predpostavki da

Iskra-Elektromehanika Kranj

Pomanjkanje delavcev — pereč problem

Sprememba nagrajevanja delavcev v orodjarni — Pomanjkanje delavcev v ATC na Laborah — Nagrajevanje delavcev v času priučevanja — Odobrena dotacija sindikatu za pomoč socialno šibkim pri nabavi ozimnice — Preveč nadurnega dela.

S SEJE POSLOVNEGA ODBORA

Poslovni odbor je bil seznanjen s predlogom odbora za nagrajevanje za sprostitev omejitve presejanja norm in za spremembo nagrajevanja delavcev po normi v orodjarni. Pri predlogu za sprostitev omejitve presejanja norm je imel poslovni odbor pripombo, da povečanje časovnih normativov navzgor ni dovoljeno v nobenem primeru in da je ob koncu letošnjega leta potrebno ugotoviti rezultate, ki logično morajo slediti temu ukrepu. Ugotovljeni rezultati naj bi služili kot osnova za spremembo pravilnika o delitvi OD za leto 1974. Odbor se je v celoti strinjal z ugotovitvijo odbora za nagrajevanje, da predlagana sprememba nagrajevanja delavcev po normi v orodjarni nima vgrajenih elementov, ki bi zagotavljali povezanost osebnih dohodkov z doseženimi rezultati orodjarne kot celote. Zato je naročil tehnološkemu, ek. finančnemu in kadrovskemu področju, da do konca leta 1973 odpravijo to pomanjkljivost, tako da bo ta element že zajet v pravilniku o delitvi OD za leto 1974.

V nadaljevanju se je poslovni odbor obravnaval poročilo tovarne ATC na Laborah. Poleg ostalih težav, ki nujno spremljajo začetek obratovanja nove tovarne, je zlasti pereče vprašanje pomanjkanja delavcev. Poslovni odbor je menil, da ni edina rešitev tega problema v tem, da zaposlimo nove delavce, pač pa je treba poiskati tako v sami tovarni kot v podjetju notranje rezerve oziroma iskati še drugačne oblike sproščanja delovnih kapacitet in jih angažirati na najbolj kritičnih mestih.

PO je naročil tehnološkemu področju, da pregleda in predlaga morebitne spremembe v sistemu nagrajevanja delavcev v času priučevanja — to pa v cilju, da bi bili delavci čim bolj zainteresirani za doseganje boljših delovnih rezultatov tudi v času priučevanja. Morebitne predloge pa naj tehnološko področje predlaga odboru za nagrajevanje.

Poslovni odbor je odobril sindikalni organizaciji 96.050,00 din dotacije za pomoč socialno šibkim družinam pri nabavi ozimnice. Sindikalna organizacija bo navedeno pomoč delila po že izdelanih kriterijih.

Glede nadur je bil poslovni odbor mnenja, da je preseganje dokajšno, saj je bilo v I. polletju izkoriščene že 70% letne planirane kvote in vse kaže, da bo plan nadur do konca leta močno prekoračen. Zadevno je bil sprejet sklep, da bo vse nadure preko limita odslej odobral poslovni odbor na predlog glavnega direktorja, le-9ta pa sme v času med obema sejama odobravati nadure preko limita samo v primerih, da se prepreči nepopravljiva škoda v proizvodnji ali na poslovnih sredstvih podjetja.

Proizvodnja ZP v avgustu 1973

Organizacije	Mesečna realiz.							
	1-VIII /72	1-VIII /73	4	5	6	7	8	
Elektromehanika	321.316	392.122	50.443	120,1	67,7	108,8	122,0	
IEZE	203.662	272.807	37.188	91,7	57,6	91,5	134,0	
Sprejemniki	48.899	61.619	6.730	86,3	56,0	91,9	126,0	
Aparati	107.106	122.631	15.845	114,4	58,8	89,4	114,5	
Avtoelektrika	118.384	123.502	12.579	82,7	57,4	85,3	104,3	
Elektromotorji	79.743	90.075	9.482	83,5	51,8	83,5	114,1	
Naprave	29.577	49.034	5.751	87,7	62,9	96,1	165,8	
Elektronika	16.146	18.938	1.372	141,9	49,2	80,0	117,3	
Kondenzatorji	38.938	58.910	9.042	116,1	70,4	107,5	151,3	
Instrumenti	24.688	31.733	2.883	89,3	68,7	108,1	128,5	
Polprevodniki	15.626	38.277	3.768	31,3	28,3	45,0	245,0	
Usmerniki	18.594	15.397	876	34,0	49,8	75,0	82,8	
Gospodinj. aparati	41.141	81.799	8.196	—	67,9	107,2	198,8	
Industr. oprema	7.030	9.624	1.237	91,6	56,1	94,4	136,9	
Antene	4.773	6.168	703	78,8	49,2	89,0	129,2	
Orodjarna	5.979	9.301	1.323	154,9	63,5	100,3	155,6	
TOVARNE SKUPAJ:	1.081.602	1.382.835	167.418	100,2	59,1	93,2	127,9	
ZZA	50.232	53.791	6.384	141,9	65,6	113,2	107,0	
Commerce — proizv. d.	37.210	48.804	5.446	113,3	66,4	108,7	131,2	
— inženiring	186.297	205.636	26.787	95,5	59,5	96,1	110,4	
CAOP	2.195	2.491	173	50,9	59,0	92,4	113,5	
Skupne sl. skupaj:	275.934	310.722	38.790	102,9	61,5	100,6	112,6	
Združeno podjetje	1.357.536	1.693.557	206.208	100,7	59,5	94,4	124,8	
Emo	208.433	224.950	21.337	57,5	49,5	76,1	107,9	
Baterije-Zmaj	46.424	46.776	6.166	105,9	61,4	97,7	100,8	
ZP ISKRA SKUPAJ:	1.612.393	1.965.283	233.711	94,4	58,2	92,0	121,9	

Po proslavi v Starih žagah

Obdobje od septembra 1941 do marca 1943

(Nadaljevanje iz 34. številke)

Proti koncu leta 1943 so imeli v Novi gori adaptirano še eno hišo, v kateri so uredili kuhinjo, jedilnico in majhno pisarno za Petra, vodjo 99d. Toda žal tudi takrat ni šlo brez papirja, ki ogroža rentabilnost sedanje sodobne industrije, še bolj pa naše lepe gozdove. Pripravljali pa so že hišo za mehanično delavnico. V tem času je prišlo tudi nekaj novih tovarštev, mizarjev, tesarjev in drugih, ki so adaptirali prostore za bivanje in delo.

Mlin v dolini so obržali za javko, tam so sprejemali aparate v popravilo in zadržali partizane, ki so jih prinesli. V Novo goro so jih zaradi konspiracije nosili člani 99d sami. Tudi polnilnica akumulacij je bila v dolini, upravljal pa jo je Jože Šetina. Kasneje je bila tukaj še ključavničarska in kleparska delavnica, v sosednjem poslopu pa mizarska. Iz centrale, ki so jo imeli v mlinu, so napajali delavnice in ostale prostore v Novi gori. Vendar jim je elektrika delala precej preglavic ne samo takrat, ko so jo potrebovali, ampak tudi ponoči ko so spali. Grega je imel z njo veliko opravka,

ves dan je zvonil telefon med mlinom in delavnico v Novi gori, od koder so se venomer pritoževali nad slabo napetostjo in revež je moral kar naprej nekaj popravljati. Se ponoči se te skrbi ni znebil in večkrat je ostale tovariše prebudil iz sna, ko je v spanju glasno zarobantil: »Prekleti jermen, že spet se je snel!»

Januarja 1944 so razpisali natečaj za zaščitni znak njihovih novih izdelkov. Prva nagrada je bila ena klobasa, kos belega kruha in liter vina; druga nagrada je bilo pol litra vina; tretja nagrada je bila dve cigari. Prejeli so kar precej osnutkov in jih tudi nagradili, vendar nobenega od teh niso bili uporabljali. Za zaščitni znak je bil izbran osnutek z risbo elektronke in napisom SPARD — Slovenske partizanske radiodelavnice. Bil je preprost in najbolj primeren, avtorju pa ni prinesel nagrade, ne zato ker se ni udeležil natečaja, temveč zato, ker so takrat imeli pač več elektronk kot pa kruha in klobas.

Če na kratko pregledamo to prvo obdobje dela od oktobra 1943 do marca 1944, lahko rečemo, da je bilo zelo pestro in ustvarjalno, zlasti če upoštevamo, kako slabo sta bili

opremljeni radiotehnična in mehanična delavnica in kako malo ljudi je delalo. Pri delu je primanjkovalo merilnih instrumentov (iz Ljubljane so prinesel en sam univerzalni voltampermeter). Primanjkovalo je orodja in materiala, še najbolj pa je manjkalo izkušenj. Nobeden izmed izdelavcev ni imel prej opravka z radiotehniko, razen Dušana, ki je kot asistent na elektrofakulteti imel nekajletne izkušnje pri gradnji velikih oddajnikov, sprejemnikov in raznih elektronskih instrumentov in Pavleta, ki si je nabral nekaj prakse kot radioamater. Ostali trije so bili pri tem delu začetniki. Za mehanska dela pa so imeli odličnega finomehanika Rudija, ki je imel na razpolago urarsko stružnico in vrtnali stroj.

In vendar je ta mala skupina petih ljudi (Šesti, Grega, je večino časa posvetil vzdrževanju električne centrale in instalacijam) uspešno redno popravljati aparate najrazličnejših znamk in izdelav nemške, italijanske, angleške, ameriške, ki so jih vsak dan prinašali iz raznih vojaških enot, zavezniških misij, bolnišnic, tiskarn, političnih in vojaških ustanov, poleg tega pa še graditi nove sprejemnike, oddajnike in kompletne radiotelegrafske postaje, ter predelati na primerno valovno doznano italijanske vojaške aparate. Delali so pač z veseljem od jutra do večera in skušali s pridnostjo in prizadevnostjo nadomestiti pomanjkanje znanja in izkušenj. Vmes so morali zaradi sovražnikovih vdorov na osvobodeno ozemlje osmerkrat prekiniti delo in pokriti ves material v bunkerje, kar je pomenilo precej izgubljenih delovnih dni. Poleg tega so hodili tehniki popravljati aparate tudi na teren, kar je tudi

socialna struktura delavcev ni boljša od povprečja v občini,

— del sredstev iz prispevka, s katerimi tovarna prosto razpolaga, bi se skupaj s sredstvi sklada skupne porabe, ki jih delavski svet vsako leto odobrava za te namene, porabila za posojila za nakup stanovanj in za individualno gradnjo.

Uresničitev teh postavk in drugih elementov programa pa bo v mnogem odvisen tudi od kriterijev in politike samoupravne stanovanjske skupnosti oz. delovanja skupščine in drugih teles samoupravne stanovanjske skupnosti, ki se bodo konstruirali v prihodnjih dneh.

SPOSOBNOST ZA DELO IN KLIMATSKI POGOJI

Klimatski pogoji so bistvena pomena za dobro razpoloženje in sposobnost za delo slehernega človeka. Vplivi temperature zraka, vlažnosti, gibanja zraka in vročinskega žarčenja v delovnem prostoru so lahko izredni, so pa močno različni od primera do primera.

Kot najprimernejša velja temperatura med 17 in 22 stopinjami Celzija, pri čemer so najvažnejši že omenjeni trije klimatski faktorji, suha ali vlažna vročina in preprih.

Prevelika temperatura povzroči, da naraste tudi telesna temperatura in se dvigne utrip srca. Posledica je zanespanost in manjša sterilnost. Če je hladno, nas mrazi, členki postanejo togi, isto se zgodi z mišicami, sposobnost koncentracije se zmanjša.

vzelo precej dragocenega časa.

V dnevniku dela je za čas od 13. novembra 1943 do konca februarja 1944 registrirano tole delo:

— predelanih postaj RF2 8 kosov
 — novih sprejemnikov H-I 15 kosov
 — novih postaj H-II 2 kosov
 — nov kratkovalovni oddajnik 1 kos
 — novi merilni instrumenti 5 kosov
 — popravljenih in predelanih sprejemnikov 40 kosov
 — popravljenih postaj 30 kosov
 — predelanih raznih postaj 5 kosov
 — popravljenih generatorjev 5 kosov
 — popravljenih polnilcev 4 kosov

Obdobje od marca do junija 1944

Drugo obdobje dela radiodelavnic obsega čas od marca 1944 do junija 1944. Zanj je značilno, da je začelo hitro naraščati število članov 99d ne le v osnovni radiotehnični in finomehanični delavnici, temveč še bolj v pomožnih dejavnostih. Povečala se je zidarska, tesarska, mizarska in ključavničarska skupina, ki je pripravljala vedno nove prostore za prenočišča in delo. Tudi delovni pogoji so se izboljšali. Za finomehanično delavnico je bila do konca februarja preurejena hiša poleg kuhinje, kjer so zgradili v kletnih prostorih tudi bunker za orodje in material. Tja se je preselil s svojo skupino Rudi.

Marjan Veber Slavko Vizjak Stane Pertinač Vladimir Bratina Anica Špes Slavko Jurše Vinko Turnšek Milan Ramšak Martin Zagožen

Pogovor z delavci Iskra - EMO

Razgovori in pogovori z neposrednimi proizvajalci so sicer tu pa tam objavljeni v tovarniških in drugih časopisih, vendar se nam rado pripeči, da niso pristni, taki, kot so jih ti s svojimi preprostimi besedami oblikovali.

Pogovor z delavci v EMO je bil zanimiv zaradi nepristranskega stališča do gospodarskih in drugih vprašanj, ki so se in še bodo porajala po združitvi. Združitev presoja iz vidika uspešnosti lastnega dela, organiziranosti dela, organizirane prodaje na domačem in tujem tržišču, uvajanja sodobne tehnologije in končno doseženega dohodka in osebnega dohodka, ki pa mimogrede povedano v EMO ni zavidanja vreden.

Jedro pogovora je bilo predvsem v tem, kaj delavci v EMO občutijo po združitvi. Kaj se je spremenilo na bolje, ali morda tudi na slabše, ali se je sploh kaj spremenilo in če občutijo vsaj delček take spremembe. Odgovori so presenetili. V njih je poleg optimizma tudi razočaranje, iz katerega pa veje ponos samozavestnih in preudarnih samoupravljalcev, ki se trudijo, da bi z organiziranim delom ustvarili sebi in družbi večji dohodek.

Prisluhnimo jim, kaj delajo in kaj hočejo.

Martin Zagožen, delavec v obratu za izdelavo posode:

»Pred referendom smo imeli mnogo sestankov, na katerih nam je bilo povedano vse, kar nas je zanimalo v zvezi z združitvijo. Pogovarjali smo se o sodobni tehnologiji, organizaciji dela in podobno. Vedeli smo in to vemo tudi danes, da moramo sami ustvariti dohodek in se sami izvleči iz težav. Nismo pričakovali, da nam bo kdo kaj dajal in tega tudi ne pričakujemo. Pričakoval sem po združitvi večjo pomoč pri organizaciji dela in tehnologiji. V tem pa se ni po združitvi prav nič spremenilo. Vsaj jaz in tudi moji sodelavci v obratu nismo o tem informirani in tudi ne vidimo nobenega napredka. V našem obratu so strojne zmogljivosti sicer izkoriščene, v podjetju kot celoti pa niso.

Ob združitvi smo pričakovali delo, boljši dohodek in boljše plače. Tega pa ni in najboljši delavci, ki so delali že več let, odhajajo drugim.«

Milan Ramšak, delavec v obratu radiatorjev:

»Kaj se je spremenilo na bolje po združitvi z ISKRO, ne morem reči. Zdi se mi, da prav nič. Ne podcenjujem prizadevanj vodstva podjetja EMO, ZP ISKRA in družbeno-političnih organizacij za ureditev cen radiatorjev in sanitarnih izdelkov. Taka enotnost in sodelovanje mora biti na vseh področjih, zlasti na področju sodobne tehnologije in organizacije dela. Mnogo nam je bilo povedano o problemih cen radiatorjev, ki smo jih nehali proizvajati oz. smo jih proizvajali v manjših količinah zaradi preniklih cen. Se danes mi ni jasno, zakaj je bilo tako. Zakaj stane na primer en par čevljev nad trideset starih tisočakov, kopalna kad pa petindvajset starih tisočakov. Sedaj

mehansko pričrtili, nato šele polotali, vijake in matice so krepko zategnili in prelakirali, elektroneke pa pripeli z gumijastimi ovratnicami. Po Stanetovem drznem navsetu so postajo, preden so jo izročili v uporabo, dali v sod in ga po primernem skalovitemu poboju zakotalili navzdol čez drn in strn. Šele tedaj, če je po takem preizkusu aparat še delal, je bil zrel za pot v brigado. Prišlo je novo naročilo za nekoliko šibkejšo radiotelegrafske postaje, ki naj bi rabile manjšim enotam za zvezo z divizijami. Atenska moč naj bi bila okrog 6 W, sprejemnik pa selektivnejši, z dodatno visokofrekvenčno predstopnjo. Imenovali so jih H-V. Takoj po svojem prihodu v delavnico — 6. marca — je dobil Stane nalogo, naj izdelata prototip sprejemnika. Dela se je hitro lotil, vendar se je zavleklo, ker je zdaj padla naj tudi glavna teža popravila. Poleg tega je moral še prej skonstruirati nov audijski sprejemnik, podoben H-I, vendar za priključek na omrežje. Izdelanih je bilo večje število, z montiranjem teh aparatov pa so se ukvarjali novi mladi fantje, ki so jih poslali iz ofiserske šole in iz brigad.

Stane je do 12. maja v glavnem dokončal prototip super sprejemnika, medtem pa je Dušan prav tako dokončal novi oddajnik. Brane Cirman pa alimentator. Že med tem pa so bili skonstruirani in zrisani sestavne dele; tu je mnogo pomagal Ludvik kot strojni inženir. Aprila je Dušan izdelal tudi načrt dela za serijo 10 kosov H-V, razdelil izdelavo polfabrikatov, ki naj bi jo Ludvik nadziral. Delo so opravili predvsem novi člani Marjan, Brane, Franci, Žan in drugi. Sestavni deli so bili gotovi nekako

v začetku junija, ko je vodstvo radiodelavnice prevzel Stane. Pod njegovim nadzorstvom so nato te 6 W postaje montirali in jim dali novo ime I (invazija). Tudi za to ime je bil razpisana natečaj in nagrada: 2 cigareti za najboljšo idejo. Ime Invazija je bilo sprejeto, nagrada pa je to pot izostala. Sedaj že pokojni Milenko Doberlet, ki je v tisti dobi držal zvezo med delavnicami in GS, je nanjo »pozabil«, saj je bilo s »čiki« v tisti dobi neverjetno težko. Koliko od zastavljenih 10 kosov je bilo dokončanih ni znano, ker se edini razpoložljivi zapisnik oziroma dnevnik tu konča. Postaja je imela zelo podobno zunanjo podobo kot H-III. Spravljena je bila v dveh orehovih skatlah, prirejenih za nošnjo na hrbtu. Kot že omenjeno, je bil super sprejemnik opremljen s predstopnjo, tako da je imel šest ugašanih krogov ter anodno usmerjanje v zadnji stopnji. Oddajnik je vseboval Hartleyev oscilator za zvezno valovno področje ali pa kristalni oscilator s pentood 6V6 z ojačitvijo v ECO zavaruje in je dajal ca. 6 W moči. V tem času je bil v delu še en močnejši radiofonski oddajnik za kratke in srednje valove. Zanj so dobili nekatere sestavne dele iz zrušenega ameriškega aviona, večino pa so izdelali sami, medtem tudi tri različne vrtilne kondenzatorje. Oddajnik je pod Dušanovim vodstvom delala Jelka, namenjen pa je bil za ROF — radio osvobodilne fronte v Črnoljui. Vendar ga niso bili nikoli v ta namen uporabili, kajti tik preden je bil dokončan, sta Jelka in kmalu nato še Dušan, odšla na novo delovno mesto in potem ni bilo v delavnici nikogar, ki bi to delo laho nadaljeval. Zato so vzeli iz

so cene končno nekako uredili in zopet delamo, toda kdo bo nadoknadel škodo, ki je s tem nastala.

Po združitvi z ISKRO imam občutek, da je poslovno sodelovanje na dokaj šibkih nogah. Menim, da je tako tudi s tehničnim sodelovanjem. Če je obratno, o tem nismo informirani.

Ob združitvi smo pričakovali predvsem bolje organizirano delo in izboljšanje tehnologije. V tem pa se doslej ni nič spremenilo. Morda se bo še, ker je poteklo od združitve premalo časa, da bi bili uspehi bolj vidni.

Nočno delo je drago in bi ga bilo treba z boljšo organizacijo odpraviti. Kakšna bo delitev dohodka in osebnega dohodka v bodoče, ne vem, takšna kot je sedaj pa vem, da ne more ostati.«

Slavko Jurše, delavec v obratu odpreskov in avtokoles:

»Mi, ki delamo v neposredni proizvodnji, vidimo marsikaj, kar ni prav. V našem obratu je bil nabavljen stroj iz inozemstva za drage devize, menda leta 1970 ali 1971.

Stroj še danes ni v pogonu in ni dal torej nič od sebe. Zakaj je tako in kdo je za to odgovoren?

O vzrokih in prednostih združitve smo mnogo govorili pred referendumom. Po referendumu pa je postalo vse nekako tiho.

Če je prednost združitve boljša organizacija dela, uvajanje sodobne tehnologije, organizirana prodaja na domačem in tujem tržišču, potem se mora taka prednost po določenem času vsaj nekoliko poznati.

V našem obratu so plače slabe kljub temu, da je delo zelo težko. Razmerja nagrajevanja po delu po posameznih delovnih mestih niso urejena. To pa je tudi vzrok raznih nepravilnosti pri nagrajevanju in mnogo je delavcev, ki odhajajo na delo v druga podjetja, kjer imajo boljše osebne dohodeke.«

Anica Špes, delavka v obratu emajlirnice.

»Moram reči, da po združitvi nismo pričakovali nekaj posebnega, vsekakor pa več, kot je do sedaj poznati. Če se podjetja združujejo zato, da bodo bolje delala in prodajala, potem se mora to nekeje poznati. V našem obratu je zaposlenih največ žena. Sklep delavskega sveta je, da mora biti nočno delo za žene odpravljen od konca tega leta. Imam občutek, da se na to slabo pripravljamo, čeprav po mojem in mišljenju večina mojih sodelavk odprava nočnega dela le ni tak strašen problem, da bi se ga ne dalo z malo dobre volje odpraviti.

Po združitvi se ni prav nič spremenilo na bolje, čeprav pridno delamo in pod težkimi pogoji dela, zlasti v našem obratu, kjer je v poletnem času neznoсна vročina. Delavci bi morali biti vsaj enkrat na leto obveščeni o uspehih integracije. Napačno je mišljenje nekaterih, ki so študirani, da delavci nekaterih stvari ne dojemamo ali razumemo, ker smo premalo »izobraženi«. Dobro veste, da ni tako. Razvoj samoupravljanja je pokazal pri nas, da znamo stisniti

pas, če vemo zakaj, znamo tudi pridno delati, če je delo organizirano in če je, so tudi medsebojni odnosi dobri, pa tudi uspeh ne izostane. Jaz, pa tudi moje sodelavke se zavedamo odgovornosti do dela. Pri bodočih volitvah morajo biti tudi žene izvoljene v organe upravljanja, tudi v delavskem svetu ZP ISKRA bi morale biti tudi žene iz neposredne proizvodnje!«

Vinko Turnšek, delavec v obratu kotlov.

»Mi smo si bili na jasnem, da z združitvijo z ISKRO ne bodo takoj rešeni vsi problemi. Ti so se nakopičili več pod zunanji vplivi, kot pa notranji. Vendar imam vtis, da je šlo le za integracijo zaradi integracije, na probleme pa se kaj rado pozabi. Ne vem! Menda smo se združili zaradi kreditov. Tako je bilo tu pa tam rečeno. V našem obratu ne zaznavamo nobenega napredka v proizvodnji po združitvi. Delovni pogoji so nemogoči, ker je vse prenatrpano. Delo je težko in ni mehansirano. Iz delovnih mest v našem obratu, pa tudi iz drugih obratov odhajajo izkušeni delavci v druga podjetja, kjer je zasluček boljši in so delovni pogoji znosnejši.«

Stane Pertinač, skladiščnik.

»Morda je še prezgodaj, da bi bili vidnejši uspehi združitve z ISKRO. Res je, da ne more biti vse naenkrat, vendar do sedaj ni opaziti kaj posebnega. Morda to bolje vedo vodilni. Vem, da je mnogo negotovanja zaradi plač. Analitična ocena, po kateri so ovrednotena delovna mesta, je bila narejena leta 1965. Od takrat se je spreminjalo za posamezna delovna mesta pod raznimi vplivi in ne moremo reči, da imamo urejen sistem nagrajevanja po delu. Zato tudi odhaja mnogo delavcev v druga podjetja.

Sicer pa, če ni dohodka, ni tudi plače. Računali smo, da se bo po združitvi le kaj izboljšalo, da bomo dosegli večji dohodek in znosne plače. Tega pa ni in ne vem, kako bo v bodoče.«

Vladimir BRATINA, vodja izmene:

»Če bi hotel povedati, kaj se je po integraciji z ISKRO spremenilo v zvezi s poslovnim sodelovanjem in v zvezi z izboljšanjem tehnološkega procesa, potem mislim, da je bilo na teh področjih malo storjenega. Zelo dobro je sodelovanje z družbeno-političnimi organizacijami, zlasti s sin-

dikalno organizacijo. Sindikati delajo smotno in so v vseh vprašanjih, ki se tičejo ZP ISKRA enotni. Mislim, da se mora tako sodelovanje in enotnost prenesti tudi na gospodarsko področje.

Zelo cenimo prizadevanje sindikata ZP za ureditev cen naših radiatorjev in sanitarnih izdelkov. Naša sindikalna podružnica, kakor tudi organi upravljanja in vodstvo podjetja EMO in ZP ISKRA so vložili velike napore za ureditev tega problema in tu so sindikati pokazali enotnost in nepopustljivost do takih pojavov, ki so močno prizadeli naše delavce.

Po mojem občutku bi moralo biti poslovno sodelovanje bolj otipljivo in konkretno. Morda je, toda v našem obratu o tem nismo informirani.«

Slavko Vizjak, vodja izobraževalne dejavnosti:

»Že pred združitvijo z ISKRO mi je bilo popolnoma jasno, da ni pričakovati kaj takoj večjih uspehov našega podjetja v okviru ZP ISKRA. Začetek poslovnega sodelovanja je bil dobro postavljen, vendar je vprašanje, kako se od tedaj naprej razvija. Nekih posebnih sprememb, ki bi dejansko vplivale na tekoči proces proizvodnje, organizacijo dela, prodajo in podobno po mojem mišljenju ni čutili. Morda je tudi premalo našega prizadevanja, da bi se sodelovanje, kar se tiče gospodarjenja in prodaje naših izdelkov, bolje razvijalo in bi dosegli večji uspeh.

Glade informiranosti kolektiva o teh vprašanjih smo mnenja, da bi moral biti kolektiv vsaj nekajkrat na leto informiran o tem, kakšne uspehe smo dosegli na področju poslovnega sodelovanja.«

Marjan Veber, vodja službe kontrole tehnološkega procesa:

»Integracija z ISKRO je bila nujna, če smo hoteli dobiti sanacijske kredite. Prav je, da se podjetja združujejo, saj postaja s takim združevanjem gospodarstvo bolj načrtno. Strokovne službe ZP ISKRA so nam po integraciji dale mnogo pomoči pri izdelavi sanacijskega programa in elaborata. Po mojem mišljenju in občutku se poslovno sodelovanje postopno, toda vztrajno razvija, kar se bo v določenem času tudi poznalo. Sicer pa je od nas kot samostojnega podjetja odvisno, kako gospodarimo.«

E. Ječič

Planinski izlet na Bavški Grintavec
Planinsko društvo ISKRA prireja 12. in 13. oktobra planinski izlet na Bavški Grintavec.

Odhod avtobusa iz Ljubljane (Trg revolucije — nasproti univerze) 12. oktobra ob 16. uri, s postanki pri Remizi, v Senti, Medvodah in ob 16.30 iz Kranja (pred hotelom Creina), nato do Kranjske gore, čez Vršič v Trento. Udeleženci bodo preспали v počitniškem domu Iskre v Trenti in gostišču Zlatorog.

V soboto 13. oktobra ob 6. uri odhod avtobusa do izvira Soče. Od tu prek planine Zapotok vzpon na vrh Bavškega Grintavca (4,5—5 ur hoda). Po počitku na vrhu nato sestop do vasi Soča v Trenti in potem čez Vršič povratek v Ljubljano, okrog 20. ure. Udeleženci morajo glede na čas imeti seboj tudi topla oblačila, predvsem pa hrano in pijačo, ker na vsej poti od planine Zapotok do vasi Soča v Trenti ni planinskih koč!
Cena izleta za člane PDI 30, za nečlane 60 din; plačljivo ob prijavi.
Izlet bo vodil Albin Kurnik — ZZA, tel. 20-341.
Prijava sprejema do 9. oktobra: Planinsko društvo ISKRA, Ljubljana, Trg pomorskih brigad 1, tel. 57-969.

skladišča večjo italijansko radiofonsko postajo, ki so jo jeseni pripeljali iz Ljubljane (tam so jo kupili ob kapitulaciji Italije za 10.000 lir). Stane in Pavle sta jo pregledala in odpeljala v Črnovelj. Kakšnih hujših okvar ni bilo, manjše pa je Stane kmalu odpravil in tako usposobil oddajnik za delo. S to postajo je oddajal ROF. Kasneje je Stane zanj izdelal še kukavico.

Narščalo pa je tudi število popravil. Najrazličnejši aparati so kar deževali v delavnico, tako da je bilo večkrat težko ugoditi nestrpnemu, ki so na javki čakali, kdaj bo aparat popravljen.

Vzporedno z vsem tem delom je bilo v tem času dokončano še nekaj posebnih sprejemnikov. Mehanična delavnica pa je izdelala večjo serijo šifirnih priprav po Ludvikovih načrtih. Podobno so bile logaritmičnemu računalu, izdelane iz aluminijevih pločevine, na drsniku in okvirju so bile črke. Fric pa je v tem času izdelal več električnih spajkalnikov.

Omembe vredno je, da je načelnik oddelka za zveze pri Glavnem štabu Urban prišel z zanimivim predlogom, da bi poskusili izdelati aparat za visokofrekvenčno govorno zvezo po žicah. Bili so tudi opravljeni prvi poskusi, toda do končne realizacije ni prišlo.

V marcu, aprilu in v maju so imeli tudi nekakšno večerno šolo in sicer predavanja iz radiotehnik in elektrotehnik. Namenjena so bila predvsem tistim, ki so delali bodisi v radiotehnik, bodisi v mehanični delavnici pa so želeli svoje znanje izpopolniti. Udeleževali so se jih tudi radiotelegrafisti, ki so jih pošiljali iz ofiserske šole v Črnoljui v delavnice na prakso, da bi se vsaj malo usposobili za upravljanje z

radijskimi postajami. Predavala sta Dušan — radiotehniko — in Pavle — elektrotehniko.

Prepara delavnice se v tej dobi ni bistveno izboljšala. Še vedno so imeli en sam tovarniško izdelan instrument in pa tiste, ki so jih sami napravili. Finomehaniki pa so dobili še eno stružnico in nekaj orodja.

Konec marca 1944 je odšel Peter na drugo delovno mesto in Dušan je poleg dolžnosti vodje radiodelavnice prevzel še vodstvo celotne skupine 99d. Število članov je od 12 naraslo že na okoli 50. Razumljivo je, da se je povečalo tudi delo, predvsem v zvezi z organizacijo namestitve, prehrane, obleke, varnosti, discipline in še mnogih drugih stvari. Tisti red, ki je bil za začetno, majhno skupino sam ob sebi umeven in so se ga držali — sponte sua sine lege (prostoovoljno, brez zakona), je bilo zdaj treba že posebej zahtevati. Zato je Dušan ob prevzemu vodstva 99d upeljal strožji režim. Delovni čas je ostal od 7.30 do 19. ure z opoldansko prekinitvijo za kosilo, vendar so zajtrk delili samo do pol osme ure zjutraj in kdor je zaspal, ni dobil nič. Za delo na stružnici je vpeljal dve izmeni od 6. do 14. ure in od 14. do 22. ure.

(Dalje prihodnjič)

VISOKA EKONOMSKO-KOMERCIJALNA ŠOLA
1 štipendija — splošna komercialna I. stop.
1 štipendija — zunanja trgovina I. stop.

— VIŠJA TEHNIŠKA ŠOLA
1 štipendija — elektro-jaki tok

— POKLICNA ŠOLA
3 štipendije — orodjar
5 štipendij — strojni ključavničar
2 štipendiji — rezkalec
2 štipendiji — strugar
1 štipendija — elektromehanik

ISKRA-Tovarna elektronskih naprav
Ljubljana

— FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO
3 štipendije — telekomunikacije

— FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO
1 štipendija — konstrukterska smer

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — ELEKTRO
1 štipendija — šibki tok

— EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA
1 štipendija

ISKRA-Tovarna elektronskih instrumentov
Horjul

— POKLICNA ŠOLA
1 štipendija — orodjar
1 štipendija — RTV mehanik

ISKRA-Tovarna kondenzatorjev
Semič

— EKONOMSKA FAKULTETA
2 štipendiji — splošna ekonomska smer

— VISOKA EKONOMSKO-KOMERCIJALNA ŠOLA
1 štipendija — turistična smer I. stop.

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — ELEKTRO
3 štipendije — šibki tok
1 štipendija — jaki tok

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — STROJNA
1 štipendija

ISKRA-Tovarna električnih merilnih instrumentov
Otoče

— FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO
1 štipendija — industrijska elektronika
1 štipendija — industrijska elektrotehnika

— POKLICNA ŠOLA
4 štipendije — orodjar
1 štipendija — finomehanik
1 štipendija — rezkalec
1 štipendija — strugar

ISKRA-Elektrotehniško podjetje
Vrhnika

— FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO
1 štipendija — tehnološka smer (3. ali 4. letn.)

— EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA
1 štipendija (4. letn.)

ISKRA-Tovarna usmerniških naprav
Novo mesto

— FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO
1 štipendija — šibki tok
1 štipendija — industrijska elektronika ali avtomatika
1 štipendija — merilno regulacijska smer

— POKLICNA ŠOLA
2 štipendiji — strojni ključavničar
5 štipendij — elektromehanik

ISKRA-Center za avtomatsko
obdelavo podatkov

1 štipendija — Ekonomska fakulteta — poslovno organizacijska smer ali VEKS — tehnično-ekonomsko-organizacijska smer

ISKRA-Zavod za avtomatizacijo
Ljubljana

— FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO
2 štipendiji — avtomatika
8 štipendij — industrijska elektronika
6 štipendij — telekomunikacije
2 štipendiji — merilno-regulacijska smer

(Dalje na zadnji strani)

ISKRA 3

Številka 36 — 6. oktobra 1973

ISKRA-Commerce, Ljubljana

- FAKULTETA ZA ELEKTROTEHNIKO
- 1 stipendija — industrijska elektro-tehnika (2. letn.)
- 1 stipendija — industrijska elektrotehnika (4. letn.)
- 2 stipendiji — telekomunikacije (1. letn.)
- EKONOMSKA FAKULTETA
- 2 stipendiji — poslovno organizacijska smer (1. letn.)
- 3 stipendije — poslovno organizacijska smer (2. letn.)
- 1 stipendija — računovodska smer I. stop. (1. letn.)

— VIŠJA ŠOLA ZA ORGANIZACIJO DELA

1 stipendija — računalništvo I. stop. (1. letn.)

— TEHNIŠKA SREDNJA ŠOLA — ELEKTRO

10 stipendij — šibki tok (1. letn.)

— EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA

15 stipendij (1. letn.)

— UPRAVNO ADMINISTRATIVNA ŠOLA

2 stipendiji (1. letn.)

— ADMINISTRATIVNA ŠOLA

12 stipendij (1. letn.)

— POKLICNA ŠOLA

29 stipendij — TK mehanik

2 stipendiji — RTV mehanik

ISKRA-Industrija EMO Celje

— FAKULTETA ZA STROJNISTVO

3 stipendije — energetska smer

7 stipendij — konstruktorska smer

8 stipendij — tehnološka smer

— EKONOMSKA FAKULTETA

6 stipendij — poslovno organizacijska smer

10 stipendij — splošno ekonomska smer

— VISOKA EKONOMSKO-KOMERCIALNA ŠOLA

9 stipendij — knjigovodska smer I. stop.

— VIŠJA TEHNIŠKA ŠOLA

5 stipendij — energetska smer

9 stipendij — merilno tehnološka smer

Kandidati za stipendije naj pošljejo svoje vloge na naslov: ZDRUŽENO PODJETJE ISKRA KRANJ, Strokovne službe, Referat za stipendije LJUBLJANA, Trg prekomorskih brigad 1/VI (telefon 55-021 int. 302), kjer dobite tudi vse informacije.

Kandidati, ki želijo biti stipendirani za Zavod za avtomatizacijo, naj pošljejo svoje vloge na naslov: ISKRA-Zavod za avtomatizacijo, Tržaška 2, Ljubljana.

Kandidati, ki želijo biti stipendirani za Industrijo EMO Celje, naj pošljejo svoje vloge na naslov: ISKRA-EMO Celje, Izobraževalna dejavnost, Mari-borska 86.

K vlogi, ki mora biti izpolnjena na obrazcu 1,65 DZS, naj kandidati priložijo:

- fotokopijo spričevala (ali overovljen prepis) zadnjega letnika in zaključnega izpita oz. potrdilo o vseh do sedaj opravljenih izpitih in vajah z ocenami (študenti, ki so že vpisani na fakulteti)
- potrdilo o premoženjskem stanju in dohodkih družinskih članov v družinski skupnosti za leto 1973 (dohodki iz obrti, kmetijstva, pokojnine, postranske dejavnosti itd.) — obr. 0,12. Priložena morajo biti tudi potrdila organizacij, kjer so člani družinske skupnosti zaposleni, kjer dobivajo pokojnino, kjer je registrirana obrt, kjer so določene davčne obveznosti itd.
- potrdilo o višini otroških doklad oz. potrdilo, da le-teh ne prejemajo
- potrdilo o začasnem bivališču, če študent biva oz. bo bival med časom študija izven kraja svojega stalnega bivališča.

V vlogi naj kandidati navedejo, za katero organizacijo v okviru ZP ISKRA želijo biti stipendirani.

Upoštevali bomo samo tiste vloge, ki bodo vložene do 29. oktobra in ki jim bodo priloženi vsi potrebni dokumenti.

Kandidate bomo obvestili o sklepu Komisije za stipendije do 31. novembra 1973

Razgovor z direktorjem Milanom Slemnikom

(Nadaljevanje s 1. strani)

Jugoslovansko baterijsko tržišče zaradi znanih gospodarskih gibanj troši v tem letu le okoli 3% baterij več kot lani. Proizvodne kapacitete baterijskih tovarn pa so se z izgradnjo »Lumine« v Zemunu povečale za okoli 25—30%.

Če še omenim, da so nam dobavitelji kljub zamrznitvi cen povečali materialne stroške za skoraj 30%, potem je očitno, da so trenutne razmere zelo neugodne.

Kljub temu mislim, da ni treba preveč črnogledno zreti v prihodnost?

»Brez dvoma, saj ima baterijska dejavnost v Jugoslaviji ugodno perspektivo in trenutna neugodna gospodarska gibanja so slejkoprej odraz prehodnega značaja. Vedeti je treba, da takšna nihanja niso karakteristična zgolj za našo branžo in za jugoslovansko tržišče, ampak so znana tudi v svetovnem gospodarstvu.«

V čem kot direktor Zmaja vidite pozitivno delovanje podjetja v okviru ZP ISKRA?

»Glede združitve v ZP ISKRA smo bili v Zmaju vedno zelo realni. Tako kot sami ne bi želeli, da bi se kdorkoli okoriščal s tujim delom, nam je razumljivo, da nam po združitvi ne bo nič poklonjenega. Brez lastnega truda kolektiva ne bomo nič bolj bogati. Vendar pa vidim v združitvi marsikaj, zaradi česar se je izplačalo postati član tako renomiranega podjetja kot je ZP ISKRA: — menim, da je možno uspešneje napredovati tako na tehnično tehnološkem področju kot tudi pri osvajanju domačega in tujega trga, združenega v večjem gospodarskem sistemu.

— naš izredno ozek proizvodni in prodajni program 6 osnovnih tipov baterij bo obogaten med množico kvalitetnih Iskrinih izdelkov.

— lastna prizadevanja bodo uspešnejša ob koriščenju izkušenj in dognanj številnih Iskrinih tovarn, institucij in posameznikov.

— v zunanji poslovni politiki bomo močnejši in se lažje prilagajali zunanjim pogojem gospodarjenja.

— naša še do sedaj uspešna prizadevanja po zadovoljevanju naših kupcev bo možno še bolje uresničevati kot doslej.

Prepričan sem tako kot tovariši v Iskri, ki so o združitvi odločili, da bomo tudi mi uspešno pomagali obogatiti Iskrin asortiman, s čimer bomo skupno z ostalimi še vnaprej večali ugled Iskre doma in v svetu.

Spominjamo se, da smo pod bivšim vodstvom podjetja pogosto doživljali razne reorganizacije. Bile so tako pogoste, da se nove še niti niso dobro uveljavile, pa so se že oblikovale druge. Ali mislite, da bo glede tega v naprej bolje?

»Z rastjo podjetja, z izpopolnitvami so reorganizacije seveda nujne, nikdar pa niso nujne in opravljene neprestane kompleksne reorganizacije, ki delavce begajo, ustvarjajo občutek nesigurnosti, povzročajo slabe odnose in prekinjajo ustaljene medsebojne komunikacije. So bolj plod neke taktike manevriranja z ljudmi kot pa resničnih potreb po organizacijskih izpopolnitvah in razvojnih spremembah, osnovanih na konkretnih rezultatih dela.«

Večkrat smo razpravljali, koliko šolanega kadra potrebujete podjetje, ko pa istočasno nismo imeli definiranih programskih nalog in dosledne delitve dela med službami in posamezniki. Kaj menite o tem?

»Tako kot je škodljiva kadrovska politika, v kateri se podcenjuje in ne upošteva šolan strokovni kader, je tudi pretiravanje pri zaposlovanju strokovnjakov lahko negativno. To seveda v primeru, ko ni pravega programa, delitve dela in pravega odnosa med kadri različnih stopenj. Menim, da smo pri nas nekaj časa pretiravali pri definiranju potreb po strokovnjakih najrazličnejših poklicev, premalo pa je bilo storjenega, da bi bili njihovi izobrazbi primerno zaposleni.

Lahko bi rekel, da smo hoteli biti sodobni in napredni, saj je bilo vedno moderno in družbeno priznano imeti čim višjo izobrazbeno kadrovsko strukturo. Če visoko šolan strokovnjak opravlja dela, ki bi jih lahko vsakdo z nižjo izobrazbo, potem to najbrž ni tisto, kar bi opravičevalo njihovo zaposlitev.

V našem primeru je bilo narobe tudi to, da smo sprejemali visoko šolan kader na osnovi in za potrebe poslovne usmeritve po kateri naj bi na hitro »zaslužili« z nakupom in preprodajo, torej z nečem, kar ne izvira iz proizvodnje, ki je naša osnovna dejavnost.

Sedaj ko smo korigirali tako poslovno usmeritev, popravili odnos med različnimi stopnjami izobrazbe, z organizacijo bolje definirali področja dela, ni razloga, da ne bi strokovni kadri imeli ustreznega mesta in pomena. Naš napredek je in bo tudi v bodoče slonel na dobrih strokovnjakih in dobrih delavcih. Temu primerno moramo voditi kadrovske politiko in ne dopustiti, da bi prevladala skrajnost v eno ali drugo smer.

V tem času je bilo že marsikaj storjenega predvsem na področjih, ki so v preteklosti povzročala slabe medsebojne odnose:

— tako smo sprejeli novo organizacijo, s katero smo zaradi boljše funkcionalnosti združili nekatere prej ločene službe.

— uredili smo področje sklepanja najrazličnejših pogodb o delu s tujimi in domačimi delavci.

— spremenili in dopolnili smo nekatera določila v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Predvsem področje najrazličnejših nadomestil in nagrajevanja, ki so ustvarjala osnovna nesorazmerja v delitvi osebnih dohodkov.

— sprejeli smo nov statut, v katerem je veliko novosti. Najvažnejše med njimi so prav gotovo na področju samoupravljanja.

— v mejah možnosti smo povečali osebne dohodke delavcem spodnjih grup.

— v razpravi je predlog povračila stroškov prevozov.

— delamo tudi na sistemu priznavanja minulega dela.

— nerealizirana je naloga priprave ločenih obračunov za obrat Ljubljana in Šentvid. Naloga je ostala nerealizirana iz povsem subjektivnih vzrokov in so kritike iz Šentvida in Ljubljane na ta račun povsem upravičene. Sedaj je izdan nalog, da se sistem pripravi do roka, ko bo možno še za to leto opraviti ločene obračune med Ljubljano in Šentvidom.

Marijan Mayer

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi ljubega moža in dobrega očeta

STANETA KAVČIČA

se iskreno zahvaljujema kolektivu tovarne ISKRA za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, za vence in ostalo pomoč. Posebna zahvala velja kolektivu obrata ATN in na liniji žičnih oblik. Zahvaljujema se vsem, ki so nama v tej težki uri kakorkoli stali ob strani in vsem, ki so dragega pokojnika spremlili na zadnji poti.

Zena Marija in sin Dušan

ZAHVALA

ob izgubi drage mame

MARIJE LAŠIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz plana, nabave in finančne službe, ter vsem ostalim za izraze sožalja, podarjeni venci in spremstvo na njeni zadnji poti.

Sin Tone z družino

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehanično, telekomunikacijske, elektronske in avtomatiko — Ureja uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec, Odgovorni urednik: Janez Silc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 2333 — Tisk in klišei: »CP Gorenjski tisk« Kranj

Mladinska novinarska šola

Center za obveščanje in propagando pri RK ZMS je odprl novinarsko šolo za mlade novinarje, ki bo vsako četrto soboto v Ljubljani.

V soboto je delo 160 mladih novinarjev pod naslovom »Od ideje do biltena« vodil sekretar Centra za obveščanje in propagando pri RS ZSS. Mladi novinarji so še isti dan izdali bilten BOMO.

Mladinska novinarska šola je začetek realizacije sklepov Mladinske poletne politične šole in 2. seje komisije za informiranje pri RK ZMS. Pokazalo se je, da so podobni enodnevni seminarji primerna oblika izobraževanja za mlade novinarje.

Na drugi seji komisije za informiranje pri RK ZMS je bil sprejet sklep, da je potrebno poživiti delo v občinskih komisijah za informiranje in formirati regionalne centre za obveščanje in propagando.

Vabim vse mlade v ZP Iskri, ki se zanimajo za to mladinsko novinarsko šolo, da se povežejo z republiškim Centrom za obveščanje in propagando. Tudi pri Centru za obveščanje pri OK ZMS Kranj bodo veseli vsakega člana TK ZMS, ki bo pripravljen delati na področju informiranja v tovarniških glasilih kakor tudi v ostalih sredstvih za javno obveščanje.

A. B.

Zaostreni pogoji poslovanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

žim zamrznjenih cen, tako da moramo za prodajo na tržišču dobiti odobrene cene, odnosno na bazi ustrežajočih sporazumov, medtem ko se s finalisti avtomobilske industrije pogovarjamo direktno.

Pojavlja se tudi določena stagnacija na področju avtomobilskega trga, ki vpliva tudi na programirano proizvodnjo v naši tovarni. Računamo, da ne bomo v celoti realizirali programirane proizvodnje, ki je bila za skoraj 30% večja kot lani, vendar bomo zaradi nekaterih pomembnejših uspehov na področju izvoza zelo približali realizacijo gospodarskemu načrtu. Verjetno ostanek dohodka ne bo takšen, kot smo ga programirali, vendar računamo, da bomo kljub temu težave uspešni prebroditi.

V gospodarskem načrtu smo predvidevali večji vzpon realizacije v drugem polletju, vendar nam je poleg drugih problemov tudi redukcija električne energije delala velike težave in seveda povzročila tudi veliko škodo. Menimo, da je problem električne energije eden osnovnih problemov, za katerega bo treba v bodoče zagotoviti stabilnejšo osnovo.

Kako uresničujete ustavna dopolnila?

Da bi DS zagotovil uresničevanja ustavnih dopolnil, je imenoval posebno komisijo, ki je bila iniciator za realiziranje dopolnil v kolektivu. Komisija je organizirala odgovarjalno število strokovnih sodelavcev, zato je bil že v maju pripravljen osnutek tez, na osnovi katerih bi se delovni kolektiv lahko odločil za posamezne konkretne rešitve. Le-te so bile najprej predmet razprave vodstev družbeno političnih organizacij in širšega političnega aktiva. Le-ti so bili mnenja, da je mogoče ustavna dopolnila v tovarni realizirati po svoji vsebini le na ta način, da se v okviru obstoječe delovne organi-

zacije ustanovi večje število organizacij združenega dela, seveda na ta način, da so sočasno zagotovljena učinkovitost in nadaljnje večanje produktivnosti dela.

V okviru teh razprav je prišlo do predloga, da bi se v okviru delovne organizacije ustanovilo pet temeljnih organizacij združenega dela. Zadevne teze so bile dane v razpravo celotnemu kolektivu. Smo v fazi, ko skušamo realizirati rezultate velikega števila udeležencev v tej razpravi, kjer je bilo danih nekaj novih predlogov, ki so predvidevali tudi manjše število TOZD. Spričo tako široke razprave je mnenje kolektiva jasno, zato lahko rečem, da bomo kmalu prišli tudi do osnutka sporazuma o združenju temeljnih organizacij združenega dela v branžno podjetje avtoelektrike. Obstaja možnost, da se bodo v to vključile tudi tiste TOZD, ki so programsko blizu avtoelektriki (»Žarnice«, »Trenta«). Prepričani smo, da bomo hitro prišli do samoupravnega sporazuma, ki bo resnično plod stališč velike večine članov naše delovne skupnosti. Razume se, da bo do konkretne organizacije odnosno podpisa sporazuma prišlo še v teku letošnjega leta. ABC

Nov statut ISKRE-tovarne baterij Zmaj

V ISKRI — tovarni baterij Zmaj prav te dni zbori delovnih enot sprejemajo novi statut podjetja. Takoj za tem, ko bo stopil v veljavo, bodo razpisali volitve v samoupravne organe, katere bodo izvedli — tako predvidevajo — okrog 20. oktobra letos. My

Pohod mladinske Prešernove brigade

Občinska konferenca ZMS Kranj in pripravljani odbor za formiranje mladinske Prešernove brigade sta v nedeljo pripravila partizanski pohod Od spomenika do spomenika.

Okrog 150 mladink in mladincev iz mladinskih aktivov, specializiranih organizacij ter pripadnikov LJA se je v nedeljo jutraj zbralo na Trgu revolucije v Kranju. Pot jih je vodila skozi Rupo, Predoslje, Belo, Bašelj, Goriče, Letenice, Strahinj nazaj v Naklo.

Na pohodu so izvolili tudi predstavnike OK ZMS Kranj za zbor delegatov na proslavi 30-letnice Kočevskega zborna in 30-letnice 1. kongresa ZMS v Kočevju. Udeležba mladink in mladincev na tem pohodu ter njihovo sodelovanje v programu bodo upoštevali tudi pri končnem izboru najboljšega mladinskega aktiva in specializirane organizacije.

V brigadi so formirali tudi aktiv mladih komunistov, ki je uspešno opravil svoje delo. Na javni tribuni o vlogi ZM v SLO so brigadirji sklenili, da pošljejo protestno pismo avstrijskemu konzulu v Ljubljani, zaradi odnosov do slovenske narodne manjšine na Korškem in protestno pismo ob dogodkih v Cilu. Predsedniku Titu in delegatom Kočevskega zbora so poslali pozdravno pismo.

V mladinski Prešernovi brigadi je sodelovalo tudi okrog 25 mladih Iskrašev in dijakov Solskega centra ZP Iskra Kranj. Pohod je lepo uspel. Organiziran je bil tako, kot da bo trajal več dni. S tem so poskušali udeležencem prikazati, kako bi potekal tak pohod v vojnih razmerah. IVO

ISKRA

Tovarna gospodinjstev »ISKRA« Škofja Loka-Reteče ponovno razpisuje delovno mesto

VODJE POVRŠINSKE ZAŠČITE IN LABORATORIJA

Pogoji: VS 1 leto prakse, VŠ 4 leta prakse in SS 8 let prakse — kemijska smer

Objavlja pa naslednja prosta delovna mesta:

1. Prodajnega referenta za štedilnike in vgradne kuhinjske elemente
2. Komerčialista za delo v nabavi
3. Referenta za interno kontrolo in permanentno inventuro
4. Finančnega knjigovodjo

Pogoji pod 1.: VŠ 4 leta prakse, SS 8 let prakse v komercialni stroki. Znanje nemščine ali angleščine.

Pogoji pod 2.: VS 1 leto prakse, VŠ 2 leti prakse in SS 6 let prakse tehnične smeri.

Pogoji pod 3.: SS 1 leto prakse, VK 7 let prakse in NSU 12 let prakse ekonomske smeri.

Pogoji pod 4.: VS 1 leto prakse in SS 4 leta prakse ekonomske smeri.

Osebnih dohodkov po pravilniku podjetja. Prijave sprejema splošni in kadrovski sektor tovarne 15 dni po objavi v časopisu.